

آغازگر جنگ غزه کیست؟

سیدمرتضی حسینی‌فاضل

شنبه ۱۵ مهر برابر با ۷ اکتبر ۲۰۲۳، برای جهانیان روز غافلگیرکننده‌ای بود؛ نیروهای شاخه نظامی حماس با انجام حملات گسترده و به اسارت گرفتن چندین نفر از نیروهای اسرائیلی، نه تنها رژیم صهیونیستی، که همه جهانیان را غافلگیر کردند.

این تحولات سیاسی و نظامی، از ابعاد گوناگون قابل بررسی و ارزیابی است. اما شاید مهم‌ترین‌شان، جنبه حقوقی و فقهی این موضوع است. چراکه این روزها در افکار عمومی و محافل مختلف علمی و سیاسی جنبه حقوقی و بشردوستانه این جنگ، بیش از هر موضوع دیگری، به چالش کشیده می‌شود. چراکه هم در حقوق بین‌الملل و هم فقه اسلامی، آغازگر اقدام مسلحانه متجاوز شناخته می‌شود.

اگر بخواهیم بدون سوگیری یا هرگونه نگاه احساسی و جانبدارانه، نظر بدهیم، باید مهم‌ترین متغیر تعیین‌کننده پاسخ سوال بالا، یعنی اشغالگری رژیم صهیونیستی را در نظر داشت. در واقع سرزمین فلسطین از سوی گروهی غیربومی در وضعیت اشغال پیوسته قرار دارد. وضعیتی که از سال ۱۹۴۸ میلادی تاکنون ادامه یافته و تلاش‌های دیپلماتیک و مسالمت‌آمیز فلسطینی‌ها و دیگر کشورهای مدافع حقوق فلسطینی‌ها از جمله ایران، برای بازستاندن این اراضی نافرجام بوده است. روشن است که اشغال کامل یا بخشی از خاک یک کشور از سوی هر فرد یا حکومتی، تجاوز به شمار می‌رود و دفاع برای دفع متجاوز هم از نظر فقه اسلامی و هم در حقوق بین‌الملل، مشروع و بلکه از نظر فقه اسلامی واجب می‌باشد.

اما گذشته از این عامل مهم و تعیین‌کننده، و صرف نظر از تاریخ جنایات و کشتاری که علیه مردم مظلوم فلسطین روا داشته شده، برای تفسیر حقوقی و فقهی دقیق از تحولات اخیر در غزه، مروری بر وقایع پیش از #طوفان‌الاقصی شایسته و بایسته است.

به طور مثال در چند ماه اخیر، نیروهای اسرائیلی، بیش از ۲۰۰ فلسطینی ساکن اراضی اشغالی را بی‌گناه به شهادت رساندند.

همچنین اسرائیل یهودیان را در منطقه موسوم به اورشلیم شرقی، اسکان داد در حالی که حتی طبق □
توافق‌های بین‌المللی متعلق به مسلمانان و در اختیار آنها بوده است.

علاوه بر اینها، محاصره همه جانبه و خفه‌کننده غزه از سوی رژیم اشغالگر، که از سالها پیش شروع شده، همچنان ادامه دارد. می‌دانیم که طبق پروتکل‌های حقوق بشری استفاده از سلاح قحطی، حتی علیه نظامیان متخاصم نیز ممنوع است.

به نظر می‌رسد، اگر همین وقایع اخیر را نیز ملاک داوری قرار دهیم، تجاوزگری اسرائیل و به دنبال آن مشروعیت #طوفان الاقصی کار دشواری نیست. چراکه خداوند می‌فرماید:

أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ (الحج/۳۹)

به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل گردیده، اجازه جهاد داده شده است؛ چرا که مورد ستم قرار گرفته‌اند؛ و خدا بر یاری آنها تواناست.